

СНН

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 14. јун 2007.

Нова серија, г. XVII, бр. 24

*Трећа Скупштина
Самоуправе Срба у Мађарској*

Скупштинари обишли зграду Текелијанума

ФОТО: МЛАН ЈАКШИЋ

Активности Еврорегије ДКМТ

На тремеђи Кибекхаза, Беба Веке и Мајдан-Рабе, где се спајају мађарска, румунска и српска граница, 2. јуна одржан је Дан еврорегије „Дунав-Криш-Мориш-Тиса” који су отворили Ана Мађар, председница скупштине Самоуправе Жупаније Чонград, Тихомир Симић, потпредседник Извршног већа АП Војводине, национални координатор ДКМТ за Војводину и Константин Остафичук, председник Жупаније Тимиш.

Приликом Дана еврорегије, поводом којег је привремено отворен и гранични прелаз, химну Европске уније, Бетовенову „Оду радости” извели су ученици Музичке школе из Кибекхазе, а потом су о важности евроинтеграционих процеса, сарадњи чланица из трију земаља и добрим, квалитетним еврорегионалним односима говорили руководиоци жупанија које, моментално, имају доминантну улогу у остваривању што успешније еврорегионалне сарадње. Она се, иначе, у последње време све више ослања на унијске

фондове који поспешују прекограничну сарадњу, а и о њој се говорило на скупштинском заседању еврорегије које је приређено у месту „Sinicolau Mare”, у Румунији. Скупштинари су размотрили актуелне и будуће активности еврорегије а говорили су се и о евентуалном отварању канцеларије ДКМТ у Бриселу, која иницијатива је за сада до даљњег одложена...

Одржан је и погранични крос ученика из Кибекхазе, Беба Веке и Мајдан-Рабеа које насеље је 3. јуна било домаћин богатог културно-уметничког програма а приређене су и спортске манифестације.

Еврорегија „Дунав-Криш-Мориш-Тиса” марљиво ради на унапређењу положаја и будућности шест милиона грађана, при чему би посебно место могла да има предвиђена изградња заједничког индустријског парка на самој тремеђи, од које се очекује економски напредак и бољитак живота држављана Србије, Мађарске и Румуније.

П. М.

Смотра српских црквених хорова у Румунији Успешан наступ наших хорова у Темишвару

Хорови „Слога” из Деске и „Кнез Лазар” из Бате успешно су представили нашу заједницу у Темишвару

У организацији Епархије темишварске и Савеза Срба у Румунији, 2. јуна текуће године у Темишвару је одржана 15. по реду Смотра српских црквених хорова у Румунији.

Милошћу Божјом и благословом Његовог преосвештенства епископа будимског Господина Лукијана, на традиционалној манифестацији појавило се 15 дечјих и 50 црквених хорова, а међу учесницима смотре налазили су се и наши црквени хорови из Бате и Деске.

Пре фестивала, у Саборном храму, служен је призив Св. Духа а потом је уследила литија. На Тргу уједињења одржан је и дефиле приликом којег су деца носила плакате са именима хорова а називима места, хорске заставе, а у мимоходу су учествовали свештеници и сви учесници смотре. Нису изостали ни представници Савеза Срба у Румунији предвођени председником Славомиром Гвозденовићем, представници Српског конзулата у Темишвару и друге истакнуте личности.

Фестивал су, иначе, отворили наши хорови: „Слога” из Деске и „Кнез Лазар” из Бате који су по три предивне духовне песме отпојали и на тај начин дали својеврстан печат традиционалној манифестацији на којој је доминирала љубав према Богу, Цркви, дружење, заједничко слављење Бога.

Окончањем смотре, сви гости позвани су на заједнички ручак после којег су и Срби из Мађарске прошетали градом и пуни доживљаја кренули својим кућама.

Како рекоше учесници са територије Будимске епархије, наступ у Темишвару био је незабораван и остаће дуго у памћењу, поготово зато јер је Смотра српских црквених хорова показала да је вредно гајити и неговати српску духовну музику „јер је она израз наше унутрашњости, душе и молитвеног осећаја. Православна црквена песма је пре свега молитва, разговор човека и његове душе са Богом”.

П. М.

Дан града у Батањи

Наступ наше фолклорне групе у Батањи

Батањци су и ове године свечано прославили Дан града, а празновање мештана, које је уприличено 27. маја, на позив Самоуправе Срба у Батањи почаствовали су и гости из побратимљеног Беочина, Србије, предвођени Зораном Тешићем, председником Општине Беочин.

Посетивши своје побратиме, Беочинци су и овом приликом боравак у граду на румунско-мађарској граници искористили за преговоре о наставку веома плодне сарадње са батањским Србима а присуствовали су и свечаној скупштинској седници посланичког тела Батање на којој је поздравни говор одржао Јожеф Каршаи, градоначелник насеља у којем сложено живе Румуни, Срби и Мађари.

И овогодишња прослава Дана града садржала је бројне културно-забавне програме у којима су учествовали и ученици батањске Српске основне школе. На бини, постављеној

на игралишту, чланови фолклорне секције предвођени учитељицом Станиславом Гајић извели су две кореографије: „Војводину” и „Ужице”.

Публика је топло, бурним аплаузима поздравила играчко умеће Јака Српске основне школе а и у наставку је доминирала забава која је приведена крају уличним балом.

Иначе, током целог дана, деца су уживала највише, наиме, одлуком посланичког тела града, поводом Међународног дана деце, малишани су бесплатно могли да користе разне форме забаве, игара, а били су подарени и слаткишима.

У сваком случају, и овогодишња прослава града Батање протекла је свечано, у знаку опуштености, забаве и дружења а реализацију традиционалне манифестације потпомогли су и бројни спонзори који ће, савим је сигурно, и до године подржати „Дан града Батање”.

П. М.

Одлука о додели мањинске награде

Мањински савет у Печују 4. јуна одржао је још једно заседање: на дневном реду седнице налазиле су се две тачке и то: додела овогодишње мањинске награде и тачка „разно”.

Приликом форума, којем је присуствовала и др Милица Павлов, потпредседник Самоуправе Срба у Печују, чланови Мањинског савета су прихватили и изгласали предлог да ове године, по питању доделе мањинске награде града, кандидата да, односно, предложи русинска мањина.

У „разном” једино је размотрена међународна конференција о

школству која ће се приредити крајем прве недеље јула. На поминутој приредби предавање ће одржати и представници хрватске и полске мањине у Печују а није незамисливо да ће у име српске заједнице у престоници Жупаније барише реферат на поменутом симпозијуму поднети и др Милица Павлов.

У сваком случају, мањине се марљиво припремају за учешће на научном скупу који ће, за цело, у великом броју окупити стручњаке и области школства и народносног живота.

Предраг Мандић

Дводневна медијска конференција у Печују

„Медији мањина – о мањинама у медијима”

У редовима публике био је и Ђура Поповић

У организацији Главног одељења за националне и етничке мањине при Уреду премијера, 1. и 2. јуна у Гимназији „Валерија Кох” у Печују одржана је дводневна конференција која је имала циљ да осветли положај електронских и писаних медија мањина.

Циљ саветовања, које је отворила Ерика Немет, генерални директор Одељења за националне и етничке мањине при Уреду премијера, био је да се покрене расправа и осветли проблематика питања правне регулативе дигитализације телевизије и радија, односно, да се да свеобухватна слика стања мањинских медија а у том раду учествовали су чланови мањинских уредништва Мађарске телевизије и Мађарског радија, разних народних листова, представници земаљских мањинских самоуправа, међу њима и Љубомир Алексов, председник Самоуправе Срба у Мађарској, парламентарних странака, експерти за медијску проблематику итд.

Након поздравних речи Петера Ташнадија, градоначелника Печуја и Роберта Штејна, шефа Печујског регионалног студија Мађарског радија, о стратешким питањима дигитализације говорила је др Илдико Шаркади, главни политички саветодавац при Уреду премијера, која је истакла да ће о законској регулативи ове проблематике 18. јуна гласати Мађарској скупштини и постоји реална нада да ће политичке странке, Мађарски парламент усвојити закон.

Наравно, при изради законске регулативе као што је то нагласила госпођа Шаркади, нису биле изостављене ни мањине, а пошто се стратегија дигитализације сматра веома важним питањем и даље се очекују примедбе, савети, предлози који се могу поднети још барем пола године.

О практичној примени дигитализације у јавним медијима говорили су још и Петер Вари и др Балаж Захар, главни саветодавци при Уреду

премијера који су нагостили да ће до краја 2011. године бити извршена дигитализација телевизијских канала, а што се тиче радијских, код њих не важи поменута година. . .

Наравно, у припремама преласка у потпуну дигитализацију потребно је да држава донесе стратегију која ће дефинисати помоћ телевизијама, радијима па и самим грађанима. И управо у том домену своје резерве и бојазан изразио је Габор Гелерт Киш, председник Кураторијума Мађарског радија који је како себи тако и учесницима форума поставио питање: да ли су мањинске редакције свесне у каквом ће се медијском систему наћи након 2011. године, да ће сарадници народних редакција савладати све оне препреке које ће донети новине дигитализације?

Говорећи о проблемима и програмским новитетима Мађарског радија, Јожеф Сајли, потпредседник Мађарског радија изразио је своје задовољство што се емисије на мањинским језицима, иако на средњој фреквенцији, свугде чују, уједно је најавио да ће се од 1. септембра на поменути таласима укинути емисија „Jó ebédhez szól a póta” („Уз добар ручак гласи песма”): уместо ње у подне ће се емитовати музика мањина.

Пера Ласстић, члан Кураторијума Мађарског радија навео је низ проблема који чекају на решавање. Он је пре свега упозорио на правни положај мањинских редакција при Мађарском радију који није регулисан у самом Статуту поменуте медијске установе, затражио је да се обезбеде финансијски оквири припремања емисија и персонални услови за рад, указао је на важност архивсања и стручног усавршавања новинара мањинских

редакција, пажњу је посветио и сарадњи кровних медијских кућа у Мађарској и матичним земљама народности, да би на крају нагласио важност стручне спремности телевизијских и радијских сарадника приликом прелажења на дигитализацију.

О положају мањина у медијима говорили су и бројни други позвани гости, а крајем првог дана конференције, учесници су посетили Печујски регионални студио Мађарске телевизије и Печујски студио Мађарског радија где су се упознали са радом мањинских уредништва.

Другог дана симпозијума, број учесника се знатно смањило. . . О примедбама и препорукама омбудсмана за националне и етничке мањине у вези са положајем мањинских медија, самосталности новинарске, уређивачке политике говорио је др Ласло Форика, док је са начинима финансирања мањинских листова присутне подробније упознао Мартон Молнар, директор Јавне фондације за националне и етничке мањине у Мађарској.

О положају и медијској ситуацији Хрвата у суседној Аустрији више појединости изнели су Габријела Новак-Карал, секретар Хрватског центра у Бечу и Петар Тиран, главни и одговорни уредник Хрватских новина.

Јанаш Дароци Јока, уредник Ромског магазина при Мађарској телевизији истакао је позитивна искуства усавршавања и школовања младих новинара Рома на Мађарској телевизији, док је о могућностима интернета, као значајног средства у формулисању мањинског идентитета говорио Атила Варфалви.

О „Кроатици”, као првом електронском медију и издавачкој кући у власништву једне земаљске мањинске самоуправе детаље је изнео њен директор Чаба Хорват.

Илдико Шаркади саветник при Уреду премијера

У сваком случају излагања су била веома занимљива и корисна и учеснике подстакла на даља размишљања у вези са будућношћу мањинских медија, при чему ће одређено улогу имати и медијски тим, формиран при Главном одељењу за националне и етничке мањине, при Уреду премијера.

На крају конференције Пера Ласстић, члан кураторијума Мађарског радија подвукао је следеће: „Треба да констатујемо да док се раније говорило да је породица једина која брине о преношењу идентитета, па смо рекли да је то школа, крајем 20. и почетком 21. века мора се рећи да у формирању идентитета заједница имају и медији. У протеклих десет година очуван је онај ниво који је раније стечен али су се у међувремену медији и у Мађарској страховито брзо развијали а мањински медији то нису пратили, дакле, долази до релативног заостајања и слабљења у преношењу идентитета. . . Долази до јачања утицаја медија на мађарском језику на начин размишљања о идентитету наших људи. Сада предстоји дигитализација у електронским медијима и мислим да смо недовољно припремљени за ову фазу, што може да доведе до још већег заостајања, релативног заостајања у односу на целокупно стање медија у друштво што би имало катастрофалне последице. Дакле, требало би много више пажње, енергије уложити од стране мањинских заједница па тако и од стране српске, да бисмо могли створити такве услове и такав ниво функционисања медија на српском језику да би то одговарало оној функцији који имају медији у очувању једне заједнице.”

Предраг Мандић

Пера Ласстић и Љубомир Алексов у паузи конференције

Љубомир Алексов, председник ССМ о сусретима са челницима мађарске државе и Парламента

Мањинско питање се све више своди на ромско

Председник Самоуправе Срба у Мађарској Љубомир Алексов, у друштву представника осталих националних мањина у Мађарској, недавно је био учесник два врло значајна састанка. Реч је о посетама председнику Мађарске Јаслу Шољому и председници Парламента др Каталин Сили. Према утисцима које нам је изнео, закључујемо да се не би могло рећи да су резултати оба ова сусрета задовољавајући. Док је састанак са др Каталин Сили био прилика за праву размену мишљења и идеја, сусрет са господином Шољомом, поводом избора новог мањинског омбудсмана, могао би се назвати пуким задовољавањем форме:

– Моји утисци са састанка са председником Републике су прилично шаролики. Било је свакако позитивно што је господин Шољом примио представнике мањина на консултације приликом предлагања новог омбудсмана, а то је и његова законска обавеза. Међутим, када је реч о самим разговорима, слика није тако позитивна. Знано се да избор омбудсмана за мањине ускоро долази пред Парламент, тако да смо ми, представници мањина, благовремено међу собом обавили консултације и усагласили се да председнику Републике предложимо заједничког кандидата. Наш предлог је била др Милица Павлов, али су се представници 12 мањина, после обимне расправе усагласило да заједнички кандидат буде једна друга госпођа, која је такође стручна и која тренутно обавља дужност декана Правног факултета у Печују. Са тим предлогом смо се и појавили код господина Шољома. Нажалост, тај разговор је био прилично једностран пошто је председник остао код своје раније праксе да позива на консултације, али да остаје код свог предлога. По закону, он о томе мора да се консултује са нама и ту обавезу је мање-више обавио онако као што то чини и код политичких партија. Изашао је са својим кандидатом, који ни за кога није представљао изненађење, пошто је то у штампи претходно већ било објављено. Ми смо га замолили да размисли и о нашем предлогу, који му је можда и претходно био познат, али је он остао код свог кандидата. За нас је то у неком смислу жалосно. Можда ће његов кандидат бити добар омбудсман, али нам све ово говори да се мањинска проблематика у Мађарској све више своди на проблеме Рома. Ти проблеми свакако постоје и велики су, али мислимо да политички врх ове државе треба да обрати пажњу и на проблеме осталих народности.

Неприхватљиво је коришћење партијске праксе у нашем случају, јер политичке партије имају могућност да у Парламенту гласају за или против председниковог предлога. Дакле, постоји могућност да тај предлог и не буде прихваћен. Нама је закон дао овај начин да утичемо на избор мањинског омбудсмана и мислили смо да ће се са више тежине имати у виду мишљење 12 законом признатих мањина у Мађарској.

Шта је била главна тема сусрета мањинских председника са председником мађарског Парламента др Каталин Сили?

– Сусрет са др Каталин Сили је протекао у веома пријатном амбијенту, у њеном радном кабинету. У делегацији су били представници свих 13 мањина у Мађарској, а непосредан повод за састанак је била идеја председнице Парламента да се створи једно стално консултативно тело под радним називом Мањински форум. Његов циљ би био да представници мањина имају сталну прилику и могућност да се у оквиру тог тела срећу са представницима посланичких фракција у Парламенту. У тим сусретима би учествовали и стручњаци, односно представници мађарске владе, што значи да би то било једно шире консултативно тело. С времена на време пружала би се могућност да се са мањинским проблемима директно упознају они чији је делокруг доношење закона који регулишу ту проблематику. У Парламенту већ ради једно слично саветодавно тело које окупља мађарске фракције и политичке представнике или парламентарне посланике у околним земљама.

Наравно, ни једна страна не сматра да се тиме замењује политичко заступништво мањина у Парламенту. Међутим, пошто је очигледно да тај свој дуг мађарски Парламент није могао да реши, а највероватније да се у овом изборном циклусу то неће ни десити, сматрамо да је будуће формирање оваквог форума корак напред.

Да ли очекујете да ћете успети да на том форуму пласирате сва питања која се тичу српске мањине у Мађарској?

– У овом тренутку можемо само да се надамо да ће то заиста бити те-

Љубомир Алексов: „Можда ће кандидат председника Шољома бити добар омбудсман, али нам све ово говори да се мањинска проблематика у Мађарској све више своди на проблеме Рома. Ти проблеми свакако постоје и велики су, али мислимо да политички врх ове државе треба да обрати пажњу и на проблеме осталих народности“.

ло где ћемо моћи да изнесемо све проблеме и заступимо наше интересе. Да смо до сада имали такву могућност, политичка јавност би свакако била боље информисана о нашим проблемима. Овога пута су сви представници мањина сагласни у томе да ће ова идеја, уколико се оствари, бити корак напред. Добићемо најнепосреднији начин за артикулацију наших проблема и мислим да ћемо и ми Срби умети да искористимо ту могућност. Директни контакти са представницима политичких партија могу бити врло корисни и мислим да ће то бити прилика да још боље и снажније заступимо наше интересе. Можда је још важније то што је паралелно са овим

збивањима, у редовима мањина покренут један нови тренд враћања оној мањинској политици која је раније можда била присутнија. Реч је о томе да и ми мањинци проналазимо онај минимални сагласности који је потребан да би се заједнички наступало пред органима власти, јер сваку нашу поделу власт може да искористи како би се на основу тога појавили закони и уредбе које најмање користе нама, малобројним мањинама.

Да ли је међу представницима мањина било речи о конкретним темама које би могле да се нађу на једном оваквом форуму?

– До таквих разговора до сада није дошло, јер је позив од председнице Парламента имао кратак рок, а са друге стране, сада је требало одлучити само о томе да ли уопште постоји политичка воља за размисање о формирању једног оваквог тела. Пошто смо сви дали позитиван одговор, договорено је да рад на реализацији започне током овог лета, како би форум био званично формиран до почетка јесени. Мислим да бисмо још током тих припрема могли да се дого-

варамо о томе шта бисмо желели, мада треба најпре видети које могућности овај форум пружа. Дакле, треба урадити пословник, односно статут, како би и нама било јасније на који начин ће то тело функционисати и у којој мери нас схватају озбиљно.

Да ли су се приликом ових сусрета чули наговештаји када би мањине могле да добију своје представнике у Парламенту и шта је, по вашем мишљењу, главна кочница у том процесу?

– Као наговештај се чуло спомињање краја овог изборног циклуса, дакле најраније 2010. године, до када би, можда, политичке партије могле да се договоре како решити заступништво мањина у Парламенту. Тренутно не видим да унутар партија постоји политичка воља за то, али се надам да ће оне схватити да мањине нису те које би евентуално могле да утичу на ремећење односа снага у Парламенту. Наш циљ је да у Парламенту пре свега заступимо наше интересе. Али, како још увек нема политичке воље за таквим решењем, ми смо једногласно прихватили предлог о формирању тела које ће можда ипак утицати за промену овакве климе у Парламенту.

Драган Јаковљевић

О новом Мањинском форуму

– У овом тренутку можемо само да се надамо да ће будући Мањински форум заиста бити тело где ћемо моћи да изнесемо све проблеме и заступимо наше интересе. Да смо до сада имали такву могућност, политичка јавност би свакако била боље информисана о нашим проблемима. Овога пута су сви представници мањина сагласни у томе да ће ова идеја, уколико се оствари, бити корак напред. Добићемо најнепосреднији начин за артикулацију наших проблема и мислим да ћемо и ми Срби умети да искористимо ту могућност. Директни контакти са представницима политичких партија могу бити врло корисни и мислим да је то прилика да још боље и снажније заступимо наше интересе.

Сећање са тугом

Божидар Ковачек 1930 – 2007

У последње време као да је комуникација између мене и света заказала. Вести и обавештења стижу до мене с таквим закашњењем као да живим у пустињи а не у сред Будима. И за смрт пријатеља из давнашњих дана сазнао сам тек јуче, 10. јуна, а прошло је више од два месеца како је напустио овај свет, како је заувек оставио оне који су га волели, поштовали и ценили његов изузетно богат и разгранат научни и културни рад.

Први пут сам га срео средином шездесетих година на Филозофском факултету у Новом Саду где је, као млад доцент, предавао историју југословенских књижевности. Наш однос је тада био срдачан однос професора и ванредног студента. Крајем шездесетих и током седамдесетих година, када је често долазио у Будимпешту да у овдашњим библиотекама истражује српску штампу XIX века, зближили смо се посредством Стојана Вујичића, и наше познанство се постепено претворило у пријатељство. Касније, како су одмицале године, све мање смо путовали, и он и ја, па смо се ређе и виђали. Али кад год сам сазнао да борави у Будимпешти, тражио сам прилику да га сретнем. Такве прилике сад већ више неће бити. А то је тешко схватити и прихватити. То боли. Боли кад човек изгуби некога кога је и волео и ценио.

Верујем да за већину Срба у Мађарској не би било потребно рећи ко је био и шта је све радио и урадио Божидар Ковачек. Бошко, за све оне који су му били блиски. Али потребно је рећи за млађе, који тек сад стасају. И они треба да знају шта је све учинио, чиме је и у каквој мери задужио српску културу, српски народ, па и Србе у Мађарској.

Божидар Ковачек је од младих дана паралелно радио на новосадском Филозофском факултету и у Матици српској. На факултету је предавао народну књижевност и историју југословенских књижевности до XX века, а у Матици српској је, почев од шездесетих година, обављао разне научно-истраживачке, организационе и управне послове. Поред тога је био и гостујући професор на универзитетима у Београду, Будимпешти, Печују, Сегедину, Софији, Пловдиву, Вроцлаву, Познању и Берлину. Био је и један од оснивача новосадске Академије уметности где је изабран за редовног професора и где је дужност декана обављао од 1976. до 1981. године.

И поред тога што је волео да ради са студентима, Божидар Ковачек је највише времена ипак посветио Матици српској. У четири мандата је био биран за потпредседника ове најстарије српске научне и културне установе, био је дуго година и управник Матичине библиотеке, а од 1999. био је председник Матице српске.

Не могу се на овом месту набројати све установе у којима је током свог богатог радног века Божидар Ковачек имао разне функције (Стеријино позорје, Вукова задужбина итд.) Још мање се могу навести дела која је написао и објавио. Све ће се то наћи, а у знатном делу се већ и налази у разним лексиконима, библиографијама, књигама. Зато ћемо се ограничити на оне његове функције и радове који су непосредно везани за Србе и српску културу у Мађарској. Поред бројних других задужења, Божидар Ковачек је био и члан Патроната Задужбине Саве Текелије, а у низу његових дела се налазе и књиге „Текелијанумске историје 19. века” (1997), „Срби у Пешти марта 1848.” (2000), „Матица српска – Szerb Matica 1826-1864” (2001). Наравно, имају везе са нашим поднебљем и друга његова дела, као што су „Матица српска 1826-2001” (2001) или „Никола Тесла и Матица српска” (2006). Усталом сва његова дела имају везе са нама, као што и ми, будући да смо део целокупног српског народа и српске културе, имамо везе са свим његовим делима.

Божидар Ковачек је својим животним делом заувек задужио цео српски народ, а посебно је много учинио и за Србе у Мађарској. Иако тешка срца прихватамо чињеницу да више није међу нама, да нам више неће доћи у посету, са судбином се морамо помирити. Остаје нам утеха да његово дело и даље живи, а успомена на дивног човека и пријатеља ће остати докле год буде оних који су га познавали и волели.

Предраг Степановић

Дискусија о апсурдној лири на Мађарској академији наука

Пера Милошевић успешно одбранио докторску дисертацију

У организацији Докторског већа Академије наука одржана је 31. маја 2007. јавна дела Пера Милошевића са насловом: Апсурдна лира. Опоненти и чланови комисије су високо оценили дело нашег књижевника и предложили да му се додели звање доктора академије наука.

Током дискусије присутни су истакли у вези са темом дисертације три основне чињенице. Прво заслугу Пера Милошевића, који је после апсурдне драме први увео у књижевност појам апсурдне лире. Друго: да је овај појам тесно повезан са именом и опусом српског песника Васка Попе. Треће: да је апсурдна лира Васка Попе настала независно од западноевропске књижевности, а не, као обично, да је пратила тенденције ове поезије.

Томе још можемо додати да је ово први случај да српски књижевник у Мађарској добије тако високо научно признање.

Никола Ластивић-Радомир Ластивић

Преминуо Стеван Раичковић, лауреат награде „Јаков Игњатовић”

Недавно је стигла до нас вест да је преминуо Стеван Раичковић (Нересница 1928–Београд 2007) један од најпопуларнијих песника епохе после Другог светског рата и најзначајнији представник тзв. субјективног лиризма. Овај правац је на прелому четрдесетих и педесетих година прошлог века заменио примат социјално ангажованог песничтва идеолошког заноса.

Стеван Раичковић у својим песмама окреће се личним емоцијама, исповедању себе, открива интимне тренутке сопствене интиме. Он је сав окренут свету природе, лишћу и травама, плавом небу и реци. У својим раним песничким књигама (Детињства 1950, Песма тишине, Балада о предвечерју 1955, Касно лето 1958, Тиса 1961) он је изразио спокојство у недрима природе и ва-

сељене, радост у повратку реци детињства и једноставности. У овим песмама присутан је и град, али искључиво по својим негативним одређењима.

У каснијим књигама Раичковићев мисаони лиризам прожима се трагичним доживљајем пролазности и смрти (Камена успаванка 1963, Пролази реком лађа 1967, Записи о црном Владимиру 1971 и др.). У песничкој техници и изразу он је приврженик традиционалних облика и везаног слога, а свој највећи домет дао је у строгој форми соната (Малена успаванка). Повељу са медаљом Јакова Игњатовића уручио му је Стојан Вујичић 1999. године са образложењем: „За изузетан допринос модерној српској лирици у другој половини нашег столећа”.

Никола Ластивић

СНН и ЦД Ружа Магдолни

Српске песме за нови албум

Ружа Магдолна са ученицима Српске гимназије

Договор је договор. Представница Мађарске на мајском „Евросонгу” у Хелсинкију, Ружа Магдолна, код претходног интервјуа за српски недељник замолила је сарадника СНН-а да јој пресними на ЦД српске песме – „Јесен стиже дуњу моја” и „Живот је један она бацила”, јер, пошто их много воли, намерава да их уврсти у свој други албум. У првом, „Ђурђевдан” је постао прави хит у Мађарској!

„Добар дан, Магда је. Да ли сте успели да ми пронађете изворне верзије песама о којима смо причали пред мој пут у Финску” – питала је Ружа нашег дописника.

„Наравно” – одговорио јој је.

„Можемо ли сутра у два поподне да се видимо у ТВ2, у пештанској Рона улици, испред другог улаза. На њему пише „МАФИЛМ” – питала је Ружа.

„Можемо, доћи ћу!”

Сутрадан, изненађење. Потписник ових редова са собом је повео и десетак ученика будимпештанске Српске гимназије, који су желели да упознају музичку икону Мађарске, пореклом из Србије, попричају са њом, фотографишу се, добију аутограм (свако је уз аутограм добио и насмејано срце које им је Магда на папиру нацртала). Ружа је од њих добила неколико бројева Српских

народних новина у којем је објављен интервју са њом (и заједничка фотографија са Аницом Мандић, полуфиналистом популарног мађарског квиза „Звезде на леду”), а од аутора ове приче ЦД са две српске песме које намерава да препева. Одушевљено се захвалила, поздравила чланове редакције, а читаоцима ексклузивно открила да су се након наступа на „Евровизији” БиХ, Хрватска и Израел понудили да јој издају нови албум, а Немачка и Финска послале предуговоре за серију мањих концерата у елитним клубовима те две земље, као и продају свих њених песама у енглеској верзији.

– Већ четврту годину, од уласка Мађарске у Европску унију, у Будимпешти се, на отвореном, одржава „Концерт прикључења”. Тим поводом, крајем јуна певаће Брајан Адамс, док ћу пре њега ја одржати коцерт. Организатор процењује да ће нас уживо слушати и гледати четврт милиона људи! – каже бачка Џенис Џоплин на чистом српском језику, додајући још један ексклузивитет из Хелсинкија. Продуценти из 42 државе, учеснице Фестивала, прогласили су је најбољим композитором на „Евровизији” и доделили јој велики пехар с посветом.

Властимир Вујић

ИЗ НАШЕ

ИСТОРИЈЕ (68)

Освајање Македоније

Мир који су 1334. склопили краљ Душан и Андроник III Палеолог трајао је до изненадне смрти византијског цара 1341. године. Цариградски престо је наследио Андроников малолетни син Јован V, у чије име је владало регенство у сарадњи са царицом мајком Аном Савојском. Јован Кантакузин, најпоузданији сарадник преминулог цара Андроника, желео је да сам постави регент малолетног цара Јована, али се против њега организовала јака опозиција, што је довело до грађанског рата у Царству.

Јован Кантакузин је краља Душана упознао још 1336. године, а сад је решио да у рату против цариградске владе потражи савезника у Србији. До састанка српског краља и Јована Кантакузина је дошло у Приштини јула 1342. Они су закључили уговор о савезу који је садржао и нагодбу да сваки од савезника задржи оно што сам буде освојио. Тиме је започело Душаново ново војевање против Византије.

У јесен 1342. Јован Кантакузин је са српским одредима под заповедништвом Душанових великаша Јована Оливера и војводе Вратка напао велики византијски град Сер, али је српску војску погодила епидемија дизентерије па је опсада дигнута. Покушај освајања Сера остао је без успеха и следеће године.

Истих година, 1342. и 1343, Душан је постигао успехе на другој страни. Његова војска је освојила велике територије у Албанији па се скоро цела Албанија нашла под Душановом влашћу, осим приморског града Драча. Други правац самосталних акција српске војске био је тих година усмерен према тврђавама у јужној Македонији које су чувале прилазе Солуну. Душанови одреди су заузели Воден, Костур и Хлерин, а почетком 1343. су освојили и територије источно од Вардара, с тврђавом Мелником код реке Струме.

Душанови успеси су забринули његовог савезника Јована Кантакузина, који је у априлу 1343. напустио заједнички табор и на своју руку заузео град Верију, после чега је дошло до раскида међу савезницима. Душан је тада прихватио раније понуде цариградске владе и закључио споразум са царицом Аном Савојском за заједничку борбу против Јована Кантакузина.

У новој ситуацији први Душанов потез је био заузимање Кантакузиновог града Верије. Почетком лета 1345. српски одреди су освојили неколико тврђава у долини Струме, а 25. септембра је коначно и Сер пао у српске руке. Заузимањем овог значајног града су крунисани Душанови успеси у ратовима који су вођени против Византије од 1342. до 1345. године.

Предраг Степановић

ПИСМА

ИЗВЕСНОЈ

Аташе из далеке земље

Е баши на ту прелубазну госпођу – бившег аташеа српске амбасаде у Пешти (или „аташеовицу“, ако ћемо по новом српском правопису, прилагођеном правилима феминистичког покрета) коју сам ти споменуо у прошлом писму, подсетио ме је један недавни, сасвим случајни контакт са непознатом особом. Али, пре него што ти кажем како је до њега дошло, морам да ти поверим шта сам наумио. Пружила ми се прилика да током лета обиђем једну земљу која није баши близу, нити је мени лично по нечему значајна. Ипак, оно што сам до сада слушао о њој било је сасвим довољно за моју неопозиву одлуку да пружену прилику нипошто не пропустим. Осим тога, у једном граду те земље рођен је, давно, мој омиљени песник, па решим да се свакако упутим у тај град и потражим његову родну кућу. Сигурно још постоји.

Одмах започнем опсежне припреме. С обзиром да у том поднебљу сада владају тропски услови, купим и попакујем све реквизите о којима сам давно учио на часовима одбране и заштите. На врх кофери ставим маскирну чутурицу за воду, коју сам у Мађарску прокријумчарио из арсенала бивше ЈНА (да ме сада питаш, не бих знао да ти одговорим зашто). И баши када је поклопац на кофери шкљоцнуо, стиже ми СМС порука од једне заједничке познанице: „А како мислиш да пронађеш кућу тог песника у граду у којем мало ко говори енглески? И откуд знаш да на том неидентификованом месту сада није нека банка?“

Иако ми је питање било врло ненесимпатично (да не употребим један грубљи израз), захтевало је хитан одговор. Пронађем неке мапе, а из њих хладан туш. Нема те улице! Неко ми рече да се сада можда зове другачије или да више не постоји. Не желим да верујем! Пожалим се код пар познаника, али помоћи ниоткуда. Авај, жали боже авионских карата!

После неколико дана бесомучног и узалудног претраживања по интернету, последњим атомима снаге кликнем да проверим електронску пошту и запрепастим се. Са адресе српске амбасаде у песничкој земљи стиже ми порука: „Драги господине, чула сам за вашу намеру и пронашла нешто што би могло да вас интересује. Овде је план града са обележеном кућом песника, сателитски снимак улице, снимак спомен-плоче и неколико фотографија које ће вам сигурно бити од користе. Желим вам пуно лепих тренутака на путовању. Срдачан поздрав од аташеа у далекој земљи...“

Ето, па ако хоћеш веруј да и данас има таквих. Ја не бих, да ово не доживех.

Твој Драган

КУЛТУРА МАТИЦЕ

Изабрано ново председништво САНУ

На годишњој Скупштини Српске академије наука и уметности, одржаној прошле недеље у Београду, изабрано је ново Председништво у саставу Драгош Цветковић, Драгомир Виторовић, Драгутин Дражић, Милорад Екмечић и Никола Јанковић. На дневном реду Скупштине, осим избора, био је и извештај о раду Академије у 2006. години.

У уводној беседи председник САНУ Никола Хајдин истакао је да су просторним проширењем створени услови за ефикаснији рад Академије и њених института. Подсетио је на бројне обновљене и нове контакте са европским и светским научним и културним институцијама, Хајдин је, међутим, указао на недовољан број радова Академије из хуманистичких дисциплина.

Једна од тема која је изазвала дискусију међу академицима била је старосна структура чланова САНУ. О томе је говорио досадашњи потпредседник Академије Стеван Коички, који је навео да је највећи број академика старосне доби између 75 и 85 година. Према његовим речима, једини академик млађи од 50 година је Исидора Жебељан. Међу члановима САНУ чак су четири старија од 90 година.

Академик Коста Михајловић, оправдавајући постојећу старосну структуру казао је да је за допринос друштвеним наукама важно и животно, а не само стручно искуство. Као пример поменуо је младе научнике, који професионални успех доживе до 35. године, након чега не објаве више ниједан рад.

Тема дискусије била је и стање архива САНУ у Београду и Сремским Карловцима коју је покренуо академик Василије Крстић. „Оно што је дубровач-

ки Архив за средњовековну историју, то је Архив у Сремским Карловцима за историју Срба на тлу Аустроугарске. Ми располажемо минималним средствима која је издвојила САНУ, али то није довољно да се заштите вредна документа од оштећења. Потражићемо неопходну помоћ од Министарства за културу и Министарства за науку, ако је потребно и од Владе Србије“, нагласио је Крстић.

Председник САНУ сагласио се са ставом Василије Крстића додавши да брига о архивима јесте једна од најважнијих обавеза Академије.

Академик Дејан Медаковић предложио је да Скупштина САНУ изда саопштење о Космету, напоменивши да ова институција не би требало да задира у дневно-политичке догађаје, већ да се оглашава само о суштинским националним питањима.

Филмски фестивал Србије

Први филмски фестивал Србије биће одржан од 3. до 8. јула у Новом Саду у организацији Филмског центра Србије и удружења „State of Exit“ који организује музички фестивал Егзит, најављено је на прошлонедељној конференцији у Медија центру у Београду.

У главном такмичарском програму „Национална класа“, посвећеном домаћим делима, биће приказано 15 филмова, међу којима и седам нових остварења: „Хадерсфилд“ Ивана Живковића, „Промени ме“ Милутина Карацића, „Пешчаник“ Саболча Толнаја, „Одбачен = обележен“ Милоша Радивојевића, „Аги и Ема“ Милутина Петровића, „S.O.S. Спасите наше душе“ Слободана Шијана и годинама очекивани „Belle eroque“ Николе Стојановића. У конкуренцији су и филмови који су већ приказивани: „Гуча“ Душана Милића, „Хамлет“ Александра Рајковића, „Анђели 3: Рокенрол узвраћа ударац“ Петра Пашића, „Коњи врани“ Љубише Самарџића и „Клопка“ Срђана Голубовића. На отварању фестивала, ван конкуренције, биће приказан филм „Завет“ Емира Кустурице, док је за затварање предвиђена драма „Оптимисти“ Горана Паскаљевића, такође ван конкуренције.

...И

ТАЧКА

Жене са телом од бронзе. Доласком топлијих летњих дана поново су се у граду Б. појавиле оне добро познате жене са телом од бронзе, са бронзаним раменима, попрсјем, леђима, бутинама и задњицама, које измиле из својих скровишта сваке године некако у ово време, па целог лета пролазе кроз град, шетају лево и десно, наизглед без циља и сврхе, на велику радост мушке популације Б, а песник М. се упорно труди да одгонетне ту тајну и да схвати где се све те жене скривају зими, зашто их нигде нема да разведре суморне, хладне дане, да развеју маглу и снег, зашто се скривају у својим скровитим леглима, одакле може да их измами само мајско сунце, као да су сушта супротност вампира и као да их тама уништава, а светлост их снабдева снагом и лепотом, светлуцајући и враголасто играјући по њиховим бронзаним телима.

♦ **Јабuka и пиринча.** Последњих дана песник М. живи на јабукама и интегралном пиринчу, покушавајући да своје тело-буре мало стеше за предстојећу летњу сезону, и резултат је запањујући, маст цврчи и топи се као на сунцу, а на месту ње израња старо – у ствари још увек изненађује младо, некада добро познато, а до данас помало већ заборављено – тело песника, и М. не може да се начуди силној снази природе која је у стању да године рушења и разарања поправи у року од само неколико недеља, под условом да јој се за то укаже бар мало шансе.

Милан Степанов

МАТИЦА НА ДЛАНУ**Где има дима има и „Мреже“**

Србија се у паузи између (назад) задовољне Карле дел Понте и вечитог косовског питања ових дана бавила „старим, добрим“ криминалом – још из доба Милошевића. Оним криминалом за који се мислило да му нико никада неће ући у траг а камоли стати на пут: реч је о шверсерима дувана.

Српска полиција је (опет најзад) раскринкала банду Станка Суботића, што би сигурно звучало смешно да у суштини није тужно, јер се у Србији одавно зна ко је и шта је овај „контроверзни бизнисмен“ са Уба. Суботић је своју каријеру изградио у време Слобиног режима, али је са успехом наставио да се бави нелегалним пословима и после фамозног 5. октобра. Он је једна од ретких мрља у биографији покојног Зорана Ђинђића, који је још за живота истрпео бројне критике што се возикао приватним авионом поменутог „господина“. Изгледа да се ствари у Србији мењају с променом састава Коштуничиног кабинета, па се поред Суботићеве мафије, спрема хапшење припадника још две криминалне групе означене у акцији „Мрежа“. Првом групом руководили су Мира Марковић, Марко Милошевић и Бојана Бајрушевић, удовица Владе Ковачевића Трефа. На челу друге групе били су највиши официри тадашњег МУП-а и ДБ-а, као и један висококопирани члан СПС-а, један нишки бизнисмен и блиски сродник Радована Стојичића Баце, некадашњег министра полиције. У обе групе, као и у организацији коју је предводио Стан-

ко Суботић, кључну улогу у шверцу цигарета имали су Михаљ Кертег, тадашњи шеф Царине, и Јовица Станишић, у то време свемоћни први човек српске тајне полиције.

Али, да се вратимо Цанету Суботићу. Он је своје „послове“ у Србији, после убиства министра полиције Радована Стојичића Баце 1997. године, преместио у Црну Гору, где је имао блиске везе са највишим представницима тамошње власти: Милом Ђукановићем, Светозаром Маровићем, подгоричким бизнисменом Душком Баном и Гораном Жугићем, саветником за националну безбедност који је убијен 2000. Суботићев прелазак у Црну Гору подудара се и са расцепом у ДПС-у и Ђукановићевим отвореним сукобом са Милошевићем (!?).

Суботић је имао фри-шопове у Бару, где му је било и консигнационо складиште, а седиште његове фирме било је у хотелу „Црна Гора“ у Подгорици. Суботић је радио легално, био је овлашћен за промет цигарета кроз ову републику, а шверц је обављан тако што су цигарете бродовима пребациване у италијанску луку Бари, одакле су стизале на европско црно тржиште.

Управо због тога је јавни тужилац из Барија Ђузепе Шелзи 2000. започео истрагу о кријумчарењу цигарета и ступио у контакт са српском полицијом. На мети Шелзијевог интересовања били су и Суботић и Мило Ђукановић.

Цане је намеравао да изгради марину у Бару, тако да је извесно да се још увек налази у овим крајевима. Питање је, међутим, колико је овде сигуран будући да његовог заштитника траже по истом основу. Можда га Ђукановић лично ухапси „разочаран“ сазнањима до којих је дошла полиција.

ОКО**ПЛАНЕТЕ**

„Историјска“ конференција
за штампу руског председика

Одлучност Владимира Путина

Руски председник Владимир Путин је прошле недеље, неколико дана пред почетак самита земаља чланица Г-8 који се ове године одржава у немачком граду Хајлигендаму, на конференцији за одабране руске и стране новинаре, представнике медија земаља велике осморке, обзнанио свеобухватну политичку платформу коју ће заступати у разговорима са западним колегама. Ради се о читавом низу питања – од размештања америчких ракетних система у Европи, поштовања људских права, енергетике, сарадње на азијском континенту, до проблема статуса Косова и Метохије.

Вероватно најупечатљивији утисак који остаје после сусрета Путина са новинарима јесте тај да ће, и по његовом одласку из Кремља, највећом земаљом на свету наставити да влада дух „путинизма“. Одлучност са којом председник Русије најављује одговор своје земље на размештање ракетних система САД у Европи и, аналогно томе, појаву америчког нуклеарног арсенала на Старом континенту није конфронтација

Буш у помирљивијем тону

Председник Буш је прошле недеље у Прагу, на почетку своје осмодневне турнеје по Европи, поручио како Русија није непријатељ САД. Односи Москве и Вашингтона су се заострили протеклих месеци због америчке намере да у Чешкој и Пољској постави ракетне системе. Ново америчко нуклеарно оружје би овога пута било много ближе Русији него током хладног рата.

дневног карактера. Напротив, у питању је стратешки став који ће сигурно остати да живи и после промене на челу руске државе.

Говорећи о сучељавању запада и истока на војном плану, Путин је јасно ставио до знања да НАТО сматра обичним привеском америчке војне силе. Сарадња ЕУ са Русијом, по Путину, има смисла само изван војних оквира, а инсталирање ракетних база и радара у Пољској и Чешкој, као и отварање база НАТО-а у Бугарској и Румунији дефинитивно не улази у тај оквир. „Главни проблем данашњице је што поједине чланице међународне заједнице себи дају за право да своје мишљење сматрају коначном истином“, навео је Путин и додао: „То свакако не доприноси атмосфери поверења... Дубоко сам убеђен да уколико бисмо успели у међународну праксу да уведемо не просто разматрање проблема него проналажење компромиса за њихово решавање, то би било добро за све.“

Пред лидере Г-8 Путин ће изаћи са још једним стратешким ставом који би Европљане могао да доведе у незавиднију позицију од садашње. Реч је, наиме, о све бржем окретању Русије земаљама азијског континента. Али, сарадња са суседима на истоку за Русију није пука размена добара. Реч је о најдинамичнијим економијама у свету којима су и те како неопходни и технологија којом Руси располажу, и енергенти, и јака финансијска подршка. На све то у Москви су одавно спремни. Уосталом, жеља да се сва спорна питања, укључујући и неспоразум са Јапаном око Курилских острва, реше на обострано задовољство јасно показују намеру Москве да ка истоку гради мостове, а не ровове.

Председник Русије одлучан је и у ставу да будућност највеће земље на свету више не може да буде грађена тако што би се њени непрегледни простори претворили у јефтин извор енергије за партнере са запада. То, наравно, значи мању зараду за стране улагаче, већу обавезу поштовања законских прописа, укључујући и еколошких, али и, што је најважније, већу сигурност у пословању за све учеснике.

ТЕКУЋА**ТРАКА****Но пасаран**

Позиција Русије о Космету је добро позната, она је формулисана одавно и није промењена, изјавио је руски председник Владимир Путин у разговору са премијером Србије Војиславом Коштуницом. После сусрета у Санкт Петербургу Коштуница је рекао да му је Путин још једном потврдио да у Савету безбедности УН „неће проћи“ резолуција којом се крши Повеља УН и Резолуција 1244.

Наставак преговора са ЕУ

Одлука Европске комисије да настави преговоре са Србијом дочекана је са одушевљењем како у међународној, тако и у српској јавности. Вест је потврдио и европски комесар Оли Рен, који је, међутим, нагласио да је важно да власти у Србији наставе да остварују пуну сарадњу с Хашким трибуналом. Известилац Европског парламента за Србију Јелко Каџин најавио је да ће његов извештај о напретку Србије у приближавању ЕУ, бити позитиван.

Одбачен предлог Саркозија

Предлог француског председника Николаса Саркозија о шестомесечном одлагању решења за Косово одбацили су и Београд и Приштина. Срби су оценили да овај предлог носи опасност да албанска страна опструира нове преговоре. Албанци, пак, сматрају да се одлагање ипак дешава, и очекују да ће сада када је руски вето у Савету безбедности УН сигуран, прећи на – проглашење независности.

А сад мало Војводина

Лидер ЛСВ Ненад Чанак изјавио је на једној трибини у Новом Саду да ће се након решавања статуса Косова отворити и питање аутономије Војводине. „Како може од осам федералних јединица бивше Југославије да постоји седам одговора? Један одговор недостаје, а то је Војводина. Како ће тај одговор гласити, то зависи од нас“, рекао је Чанак.

Хаос у Немачкој

„Самите политичке и економске елите убудуће би у Немачкој требало одржавати на највишем планинском врху земље – Цугшпице“, предложио је бивши немачки министар финансија Тео Вајгл, индиректно потврђујући да немачка полиција није способна да стане на пут дивљању антиглобалистичких демонстраната. Немачкој полицији, није пошло за руком да обузда прошлонедељне протесте демонстраната, усмерене против самита Г-8, седам најразвијенијих земаља запада и Русије, у балтичкој приморској бањи Хајлигендам.

Предан тражи азил у Хрватској

Словеначке власти прете председници Хелсиншког монитора Словеније Неви Миклавчич-Предан запленим имовине, што је последица њеног рада на заштити људских права. Заплена имовине, не само оне која је у власништву те организације него и њене личне, последица је нараслих судских трошкова у четири тужбе којима је Преданова покушала да заштити словеначки Хелсиншки одбор од најразличитијих напада којима је изложен. Преданова тврди да више не може да поднесе претње којима је изложена у домовини, зато је крајем ове седмиче искористила „дискреционо право“ да замоли за азил, односно за пријем у држављанство друге државе. То је учинила у амбасади Хрватске у Љубљани, а разлог су „притисци који су све тежи од априла наовамо“.

Шпијунска афера у Словенији

Словеначки и немачки агенти „надиру комуникационе везе на Балкану“, а откривено је и седиште агентуре у некад елитном а сада оронулом небодеру усред града, преко пута словеначког „Телекома“. Из Берлина је, наиме, процурела вест да је немачки сервис француске АФП, преносећи разматравања на словеначкој политичкој сцени путем раскривања малверзација у „Сови“ повезао балканске операције немачке обавештајне службе БНД са „Совом“.

Активности у батањској Српској школи

Дана 23. маја ове године у батањској Српској основној школи приређено је такмичење у рецитовању. Као и увек, овом догађају је претходило много рада. Учитељице су уложиле доста труда како би се одабрала најбоља песма, узимајући у обзир узраст рецитатора и карактер појединих песама. А то је често од пресудног значаја. Усвајали су се стихови, обрађало се много пажње на акценат, на изговор и на артикулацију, а не у последњем реду, и на начин казивања песме. Није било лако, али се исплатило. Деца тиме добијају вишеструко. Првенствено проширују лексичко знање, упознају се са српском дечјом поезијом, а истовремено, пружа им се могућност да рецитовањем песама дотак-

Сакупљање старе хартије

У батањској српској основној школи постоји традиција прикупљања старог папира. Узимајући у обзир данашње еколошке трендове у савременом свету овај подухват је од посебног значаја. Тиме се истовремено постиже неколико васпитно-образовних циљева. Деца науче како да посматрају и чувају своју ближу али и ширу околину, усвајају знања о поновном коришћењу хартије што, уједно, умногоме доприноси и очувању шума у свету.

Батањски ђаци су одушевљено приоули на посао. У такмичењу за сакупљање старе хартије прво место је заслужено освојио 6. разред са прикупљених 656 килограма папира. Друго место је без сумње припало ученицима 8. разреда са 580 килограма хартије. На трећем месту су завршили ђаци 3. и 4. разреда са 365 килограма старих новина, часописа, картона и кутија.

Посебно ваља истаћи Васу Армана, ученика 8. разреда, који је донео највише папира, укупно 420 килограма што заиста заслужује нарочиту похвалу.

ну свилену нит уметничког доживљаја.

На такмичењу је своје умеће приказао знатан број учесника, укупно 21 рецитатор. Чланови жирија били су батањски парох о. Илија Галић, учитељице Ката Силађи и Ката Царић. Ваља признати нису имали лак посао. Требало је послушати и оценити сваку поједину рецитацију узимајући у обзир многе ситне детаље који су били одлучујући. У узрасту од 1. до 4. разреда 1. место је припало Грети Винце, ученици 2. разреда, са песмом Светислава Виковића

«Светозар – Тоза». Друго место је освојио Стеван Станојевић, ђак 4. разреда, са песмом Драгомира Ђорђевића «Ошишана песма», док су трећу награду поделиле Александра Фица, ученица 3. разреда, са песмом Јована Јовановића Змаја «Неће мачка да се играмо» и Атина Штефанидес, ученица 1. разреда, са песмом «Сад је већ велика» од истог аутора.

Специјалне награде су заслужно додељене Габријели Гал, ученици 2. разреда, за лепо рецитовану песму чика Јове Змаја «Брата се дури» и Тамашу Станојевићу, ђаку 3. разреда, за

занимљиву интерпретацију песме Недељка Попадића «Рођендан».

У категорији виших разреда 1. место су с правом освојиле Анет Роцков, ученица 6. разреда, са песмом Десанке Максимовић «Не бој се» и Кинга Пајко, ученица 5. разреда, са песмом «На брегу», такође од песникиње Десанке Максимовић. Друго место припало је Дори Богнар, ученици 8. разреда, за казивање «Неповратне песме» Мирослава Антића. Трећа награда је уручена Роланду Пајкоу, ђаку 5. разреда, такође за рецитовање песме од ненадмашног

песника Мике Антића. У овом узрасту је такође додељена специјална награда коју је овом приликом освојила Ђенђи Њари, ученица 6. разреда, са песмом Десанке Максимовић «Возимо се».

После поделе награда сви рецитатори заједно са учитељицама могли су бити задовољни постигнутим резултатом, док су остали учесници добили инспирацију да следеће године буду још активнији и уверљивији у учењу стихова и лепом извођењу бисера српске дечје поезије.

Маштања батањских ђака

Да сам туристички водич

Када бих била туристички водич, ја бих водила туристе у Будимпешту, јер је она главни град Мађарске. Тамо бих им показала Парламент, зато што је то најлепша зграда. Возили бисмо се бродом по Дунаву јер се тако најбоље види град. Исто тако, било би лепо погледати цркве којих има много у Будимпешти. Ту су још и Трг хероја и велики број споменика. Сви заједно бисмо отишли у Вестенд центар, пошто тамо може свашта да се купи.

Укратко, тако би изгледао један дан са туристима у Будимпешти.

Клаудија Лубарда
6. разред

Кад бих била туристички водич

Када бих била туристички водич, позвала бих туристе да дођу код мене у току лета. Показала бих им целу Батању, а нарочито парк јер у њему има пуно лепог дрвећа, цвећа и птица. Видели би цркве, школе и продавнице у којима се могу купити и сувенири. Обавезно би отишли у Ђули и Бекешчабу. У Ђули би лепо било погледати тврђаву из средњег века, а исто тако и отићи на базен, пошто је тамо лековита вода. У Ђули је направљен нови кружни ток, у средини је водоскок, а околу цвеће баш као у великим светским градовима.

У Бекешчаби треба посетити Чаба центар и биоскоп у коме се увек приказује неки нови филм. Хаљине, панталоне, блузе и ципеле су јако лепе, али нису најјефтиније. Шетали бисмо улицама града, удисали топли летњи ваздух и јели сладолед.

Ја бих све то урадила када бих била туристички водич.

Анет Роцков 6. разред

Бисери мудрости

Постоји један дивни тајанствени закон: љубав, срећа и слобода добијају се тек онда кад их другима дајемо.

*

Понекад људи тако дуго и жељно сакупљају знање да никад не нађу времена да га примене у корисне сврхе.

*

Ко те је икада више разочарао од тебе самога?

*

Дарежљивост, праштање и стрпљење, врлине су добро васпитаног човека.

*

Најбољи показатељ менталитета једног човека јесте важност ствари око којих долази у сукоб са својом околином.

**Дани позоришта и културе
на летњој позорници у Ловри**од 21. до 24. јуна 2007.
у организацији Српског позоришта у Мађарској21. јуни (четвртак) у 20.30 сати
Српско позориште у Мађарској**„Мостови Париза”**мономјузикл о Едит Пјаф
главна улога – Зорица Јурковић
текст и режија – Милошевић & Рус Со.

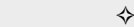
22. јуни (петак) у 19.30 сати

Отварање изложбе сликара Беле Феђа22. јуни (петак) у 20.30 сати
Гостовање бугарског позоришта
Малко Театро Будимпешта**„...Слободњак...”**импровизирана, комична трагедија,
на основу стварних догађаја
Режија: Иштван Ц. Нађ

Играју:

Петер Шерер, Жожеф Тот, Габријела Хаџикостова
Музика: Слободан Вергетић23. јуни (субота) у 20.30 сати
Српско позориште у Мађарској**Музеј естраде**документарни мјузикл
Наступају:Габријела Хаџикостова, Зорица Јурковић,
Катица Шокац, Даринка Орчик, Раде Сенић, Ратко Краљевић,
Никола Скорић, Тибор Ембер, Божидар Путник,
„Дешчански дукати” и оркестри:Фестивалски оркестар под руководством
Крунослава, Киће Агатића и „Дунавски бисери”
Режија: Милан Рус24. јуни (недеља) у 20.30 сати
Гостовање Београдског драмског позоришта

Ерик Емануел Шмит:

„Оскар и мама Роз”монодрама
Мама Роз: Весна Чипчић

Приредбу су помогли:

Јавна фондација за етничке и националне мањине,
Самоуправа села Ловре, Бугарска самоуправа села Ловре
и града Српског Ковина
COMP-Press Kft. БудимпештаДржавни секретаријат за међународне везе и националну политику
Уреда премијера**Расписује конкурс за коришћење мањинског
координационог и интервенционог
материјалног фонда**

Циљ потпомагања:

Потпомагање се односи првенствено на мањинске непрофит орга-
низације, институције и мањинске самоуправе, које се налазе у криз-
ној ситуацији због финансијских потешкоћа.

Конкурсанти могу:

- мањинске образовне, културне, научне институције,
- мањинске самоуправе,
- мањинске друштвене организације,
- месне самоуправе, задужбине, друштва за јавно добро, црквене ор-
ганизације.

Конкурсанти се може: искључиво путем формулара

Рок предаје: континуирано до 15. новембра 2007.

Рок остварења конкурса: 31. децембар 2007.

Пријава може да се преда:

Путем поште, адресу: 1357 Budapest, Pf. 2.

Лично: Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti és Etnikai Kisebbségi
Főosztályának Titkársága, 1055 Budapest, Báthory u. 12.Све информације у вези расписаног конкурса и формулар могу се
наћи на интернет страницама: www.meh.hu; www.mnekk.hu односно
на тел: 06-1-441-2210, 06-1-441-2211**Српско позориште у Мађарској**Приказује представу: „Мостови Париза”
мономјузикл – о Едит Пјаф

главна улога – Зорица Јурковић

текст и режија – П. Милошевић и М. Рус

16. јуни у 19.30 сати, велика сала КДЦСМ
(Budapest VI., Nagymező u. 49.)Улазнице искључиво путем резервације
Телефон: 354-1186, 06-30-273-33-99

Представу је помогла:

Јавна фондација за етничке и националне мањине

Концерти17. јуни у 18.30 сати – ансамбл Вујичић,
Будимпешта IX кварт, Трг Бакач23. јуни у 20 сати – ансамбл Вујичић,
Országos Széchenyi Könyvtár**Дан села у Ловри**

30. јуна 2007.

Целодневни програми на обали Дунава
Гост вечери: Гордана Лазаревић,
естрадна певачица из Србије**Ђука на ветрометини**У београдској штампи је крајем прошле и у првој половини ове го-
дине објављено неколико написа о роману Предрага Степановића *Жи-
вети у Мохачу*. Међу првима су биле Књижевне новине које су у руб-
рици „Портрети”, у броју за децембар 2006. објавиле есеј Милована
Витезовића под насловом *Блиско а измакнуто*, написан поводом доде-
ле награде „Арсеније Чарнојевић” Предрагу Степановићу.Такође у Књижевним новинама, у броју за јануар 2007. објављена је
подужа вест о промоцији романа *Живети у Мохачу* која је одржана сре-
дином децембра 2006. у Будимпешти, у организацији Задужбине Јако-
ва Игњатовића, Удружења књижевника Србије и Српског културног
клуба у просторијама Српске самоуправе у Будимпешти.Београдски дневни лист *Новости* у рубрици „Седам књига за седам
дана” 19. марта 2007. доноси кратак приказ романа *Живети на грани-
ци* под насловом *Ђука на ветрометини*. У приказу се, између осталог,
може прочитати и следеће: „Српски прозаиста, есејиста и критичар
Предраг Степановић (...) који живи и ствара у Будимпешти, у роману
„ЖИВЕТИ У МОХАЧУ” дао је врло уверљиву слику српског живља у
Мађарској”.Током бројних сусрета и разговора писца са његовим блиским срод-
ником Тихомиром Ђуком Болманцем нижу се још живе успомене, гор-
ка присећања и родослови, сплиће се својеврсни панонски венац, који
обухвата готово читав прошли век. Прича се о Ђукином школовању,
српским страдањима у Првом светском рату после кога је Ђука при-
моран да се одсели у Србију, да би се неколико година касније опет вра-
тио у Мохач и ту дочекао Други светски рат. Следи време комунизма,
долазак Руса, колективизација...”Будући да је рубрика „Седам књига за седам дана” и својеврсна рек-
лама књига домаћих и страних писаца, у њој се доносе и подаци о из-
давачима и ценама. За роман Предрага Степановића се наводи да су
издавачи Удружење књижевника Србије и Задужбина Јакова Игњато-
вића, да је штампан на 156 страна, а продајна цена је 345 динара.Да подсетимо: роман *Живети у Мохачу* може се купити и у Мађар-
ској. Заинтересовани се путем телефона могу обратити Радомиру Лас-
тићу на броју 487-3045 или Корнелу Новачеку на 06-30-396-9661. На-
руџбине се могу послати и на адресу Szerb K. Ö. Budapest III. ker. 1033
Budapest, Fő tér 3.

Књига се може набавити и у Мохачу, у Српском клубу.

СНН

Недељни лист Срба у Мађарској. Адреса: Српске народне новине, 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Телефон: 475-0654. Главни уредник: Милан Степанов, секретар редакције: Милица Вукајловић. Оснивач и издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Рошков. Финансира се на основу мањинског за-

кона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампана: КОМП-прес Кфт. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководиоци: Карољ Сабо. ◆ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.snn.hu E-mail: stepanov.milan@gmail.com

HU ISSN 1215-072 x

Нема оправдања за уништавање манастира

Председник Србије Борис Тадић изјавио је у Букурешту, на Самиту о сарадњи у култури на Балкану, да не може бити оправдања за уништење више од 150 српских манастира и цркава на Косову и Метохији и да нема изговора за изостанак акције која би довела до кажњавања одговорних.

„Превентивне мере, које се предузимају како би српска света места на Косову била заштићена од уништења, не припадају овом веку, овом времену интеграција и сарадње”, оценио је Тадић на самиту званичника држава југоисточне Европе на

тему „Културна различитост – мост између културног наслеђа и културе будућности”.

Председник Србије указао је да сва четири објекта на Косову и Метохији, која су, као светска културна баштина, под заштитом УНЕСКО-а, данас чувају стотине тешко наоружаних војника Кфора. „Морамо напустити културу насиља и нетолеранције, као и манипулација културним и верским идентитетима, и најоштрије осудити уништавање и крађу културног наслеђа других”, рекао је председник Тадић.

Мирашу Дедеићу забрањен улазак у цркве

Основни суд у Бару донео је пресуду којом се забрањује самозваном поглавару канонски непризнате Црногорске православне цркве (ЦПЦ) Михаилу да упада у цркве и омета свештенике Митрополије црногорско-приморске Српске православне цркве.

Ову одлуку донео је судија Основног суда у Бару Веселин Шћепановић, поступајући по тужби Митрополије црногорско-приморске против Мираша Дедеића, како је свјетовно име поглавара ЦПЦ-а, због упада у цркву на острву Бешка, на Скадарском језеру. Дедеић је са својим присталицама у фебруару 2002. године покушао насилно да уђе у цркве Светог Ђорђа и Свете Богородице, које

је у то време обнављала Митрополија СПЦ. У пресуди се наводи „да је тужени Мираш Дедеић ометао тужиоца, Митрополију црногорско-приморску у фактичком, мирном стању поседа и кориштења цркава Светог Ђорђа и Свете Богородице манастира Бешка на истом острву”. У образложењу се наводи да тужени Дедеић „нема никакву документацију и да никада није био у поседу наведених цркава, већ је насилним путем упао у затворене просторије”. Дедеић је дужан да на име трошкова судског поступка исплати Митрополији црногорско-приморској, са седиштем у Цетињском манастиру, 2.197 евра, под претњом принудног извршења.

Свечаности у спомен св. Јована Кронштатског

Духовно-културне свечаности под називом „Под Покровом Пречисте”, посвећене 180-годишњици рођења и 100-годишњици смрти св. праведног Јована Кронштатског, биће одржане 11. и 12. јула ове године у Кронштату.

У склопу програма биће одржана међународна конференција „Саборност, јединство и препород Русије”, као и IV православна научна конференција „Православни научници Ру-

сије”. На конференцијама ће бити говорено о темама: Св. Јован Кронштатски и промисао Божији о Русији; Саборност, духовне основе и будућност руске државности; Армија и флота – у служби руске отаџбине; Улога козаштва и сународника ван Русије у препороду Русије; Духовно, научно-образовно и културно јединство руског друштва; Духовно и војно-патриотско васпитање оmlадине.

Ухапшено 4.000 хришћана

Уиндијској престоници Њу Делхију током мирних демонстрација ухапшено је више од 4.000 хришћана, који су од државних власти тражили да прекине ћутање о насиљу над хришћанима у овој земљи. Митинг је организован након недавног телевизијског приказа репортаже о нападу на хришћане, као и после низа других антихришћанских испада.

Упркос очекивањима организатора митинга, који су предвиђали да неће бити присутно више од две хиљаде људи, на демонстрацијама у Делхију се окупило више од пет хиљада хришћана. Учесници митинга су тражили заштиту људског достојанства и уставних права хришћана и других религиозних мањина. Полиција је касније потврдила да је привела више од 4.000 демонстраната.

Фотс: Иван Јакимовић

Црква у Емиратима

У граду Шарџа (Уједињени Арапски Емирати) регистрована је парохија Руске православне цркве и ускоро ће почети градња храма.

Управа ове парохије св. ап. Филипа биће поверена старешини храма Св. Николаја у Техерану игуману Александру (Заркешеву).

Грујевски за самосталну Македонску цркву

Македонски премијер Никола Грујевски је изјавио за недељник НИН да је македонска Влада спремна за самосталност Македонске православне цркве. Премијер је у интервјуу рекао за себе да је верујући човек и да, као ни премијер Србије, не жели да злоупотреба свој статус за решење проблема који постоји у односу Српске православне цркве и Македонске цр-

кве. На питање да ли питање аутокефалије МПЦ сматра делом државности, он је одговорио: „Да, мислим да је то део наше државности. МПЦ је вековима била, као што је и у данашње време, део наше државности, чак и у разна времена када смо били под влашћу разних окупатора. Због тога мислим да проблем Цркве не представља само црквени проблем него има и политички значај.”

Свечи из Енглеске

Сурошка епархија Руске православне цркве организовала је 2. јуна конференцију „Енглески свети и јединство Цркве”. Сличне епархијске конференције се одржавају сваке године, али се ова разликује по томе што су на њој први пут учествовали и представници Руске заграничне цркве (РПЦЗ).

На конференцији је први имао реч свештеник Андреј Филипс из РПЦЗ, познат као један од најбољих православних агиографа у Енглеској. Он је истакао да Енглеску ретко виде као земљу светости, а ипак, она је породила више од 300 православних просветитеља, мученика, који су дали свој живот Богу и Цркви.

По предању, првоврховни апостоли Петар и Павле су проповедали на британском острву. Због тога су два највећа храма у Лондону посвећена њима: Вестминстерска опатија – апостолу Петру, а Саборни храм – апостолу Павлу.

У Енглеској је посебно поштован св. Албан, који је овде био први мученик. Још у време Римске империје,

на овим просторима је цветао црквени живот. Међутим, када су у V и VI веку земљу окупирали варвари из Данске и Норвешке, црква је скоро престала да постоји. Свети Григорије Двојслов је послао мисију која је основала будућу Цркву Англа. Центар ове мисије био је Кент (Кентерберри).

Отац Андреј Филипс је у свом излагању говорио о монасима и монахињама, просветитељима, великим подвижницима разних националности, који су на овој територији ширили и јачали православну веру, оснивајући епархије, манастире, градећи храмове и учећи Енглезе вери и побожности. Свој процват православље у Британији је доживело до краја VIII века. Након тога је настала епоха мучеништва која је трајала све до времена када је Енглеска отпала од Православља. Ово излагање је изазвало велику пажњу учесника конференције и током дискусије је предложено да се енглески свеци уврсте у календар светих Руске православне цркве.